

Obsah

Předmluva

- [1] VZNIK A OSUDY DVORSKÉ KNIHOVNY 1-20
Program nového studia rukopisů Václava IV. / 1 / bibliofilie 14. století / 1 / francouzské dvorské sbírky, knihovna Karla V., Jana z Berry, Filipa Smělého a Ludvíka Orleánského / 2 / sbírka Viscontiů / 7 / tradice pražského dvora / 9 / zmínky o rukopisech Karla IV. / 9 / rozkvět knižní kultury v 2. polovině 14. století v Čechách / 10 / knihovny univerzitních kolejí, klášterů, kostelů, pražské kapituly ad. / 10 / sbírka rukopisů Jana ze Středy, předstupeň Václavovy knihovny / 12 / osudy Václavovy sbírky / 14 / její zánik ve zprávě Vavřince z Březové / 16 / rukopisy v majetku císaře Zikmunda, Albrechta Habsburského, Fridricha III., pokus Ladislava Pohrobka o jejich navrácení / 17 / rukopisy v době Maxmiliánově, ve sbírce zámku Ambras, jejich uložení v Dvorské, později Národní knihovně ve Vídni / 18 / cesty astronomických rukopisů / 20 /
- [2] OBSAH SBÍRKY 27-57
Vznik německého překladu bible v Praze / 21 / úloha Martina Rotleva, králův podíl na vzniku rukopisu / 22 / reformní charakter prvních překladů Písma / 29 / žaltář a perikopy z Pavlových dopisů / 33 / Zlatá bula a další texty tohoto kodexu / 33 / jejich vztah k osudům Václavovy vlády / 34 / astrologie v pozdně středověkých dvorských kulturách / 35 / její počátky na pražském dvoře / 36 / astrologický determinismus a dobová krize / 40 / texty tří Václavových astronomických rukopisů / 42 / rytířský román Willehalm / 48 / rukopisy z širšího okruhu dvora: Bible Konráda z Vechty, Záhřebská bible, kodex Jana Železného, madriáská Philosophia, Bellifortis / 50 /
- [3] SYMBOLIKA OKRAJOVÉ VÝZDOBY RUKOPISŮ 59-105
Emblémy václavských kodexů: točenice, ledňáček, lazebnice, muž v kládě, monogramy, heraldická znamení, divý muž, invokace / 60 / odznaky na ostatních památkách Václavovy doby / 64 / historie výkladu dvorských emblémů / 66 / Hájek z Libočan a barokní historikové, příběh o lazebnici Zuzaně / 66 / kritika Pelzelova a Palackého / 67 / první hypotéza Wattenbachova / 68 / výklad Julia Schlossera, odznaky jako obrazová metafora kurtoazního vztahu krále a královny / 68 / univerzalizmus dvorských kultur pozdního středověku základem této interpretace / 72 / romantický historismus této epochy, obnova řádů / 72 / umění na aristokratických dvorech, jejich životní styl, panteistický kult přírody, dvorský erotismus / 73 / pokusy o dílčí doplnění nebo opravy Schlosserova výkladu: Neuwirth, Bartoš, Friedl / 74 / polysémantický ráz středověké literatury podnětem k dalšímu výkladu emblémů / 77 / vícevýznamovost postavy lazebnice / 78 / lazebnice jako Venuše na titulním listě Zlaté buly a Ptolemaia, přesmyknutí od jedinečného významu k obecnému / 80 / vztah emblémů k ilustracím bible, spojení lazebnice a krále s některými starozákonními postavami, obřady a s proctvím zaslíbené země / 82 / poměr Václavova dvora k duchovním otázkám / 85 / obecně dobové vědomí o nutnosti nápravy a obnovy / 86 / lázeň jako symbol obrody a znovuzrození v nejšířím smyslu / 89 / Cola di Rienzo / 89 / lázeň v císařské korunovaci a rytířském obřadu, její význam ve středověké alchymii / 90 / ledňáček jako symbol Zmrtvýchvstání a obrody / 91 / mnohoznačnost odznaku točenice / 95 / Ackermann aus Böhmen, styčné

body se symbolikou dvorského řádu / 96 / kult Adama a oslava prvotního stavu lidstva / 98 / dvorský řád jako utopie o návratu k přírodnému a přirozenému životu / 102 / hypotéza o astrologické determinaci odznaků / 102 /

- [4] ILUMINACE DVORSKÝCH RUKOPISŮ 105 - 233
Tradice české knižní malby 2. pol. 14. stol. Václavské rukopisy jako pokračování čtrvrtstoleté tradice české knižní malby / 105 / zakladatelský význam Liber viaticu a rukopisů této skupiny / 105 / důležitost volby nového ornamentu / 106 / další vývojové linie české knižní malby, 2. malíř antifonáře z Voraú / 107 / mezera 70. a 80. let, hlavní rukopisy, které ji vyplňují / 109 /
Willehalm. Způsob ilustrace, otázka předloh, úloha pokynů pro malíře / 114 / nové rysy ornamentu václavských rukopisů / 126 / epický charakter ilustrací, jejich východiště v tradici rukopisů Světových kronik / 128 / rozdělení podílů jednotlivých iluminátorů / 128 / působení hlavního Mistra Willehalma / 129 /
Králova bible. Vývoj ilustrované bible / 130 / koncepce výzdoby / 133 / příspěvky jako libreto ilustrací / 139 / otázka předloh / 143 / podíly jednotlivých malířů: 1. svazek, Mistr Willehalma, Mistr Balámovy historie a Frána, jejich přínos dvorskému ateliéru / 144 / 2. a 3. svazek, nástup nové generace / 154 / příznaky nového zájmu o francouzskou knižní malbu / 156 / krystalizace krásného slohu a jeho první reflexy v knižní malbě / 156 / Mistr Samsonovy historie, malíř Ezdrášovy knihy a Mistr knihy Rut / 158 / počátky krásného slohu v knižní malbě / 166 / N. Kuthner / 178 / další vývoj Fránův a účast nových pomocníků v jeho kvaternech / 179 / salzburský žaltář a dílo Mistra Pavlových epistol / 190 /
Astrologické rukopisy. Předlohy pro jednotlivé obrazové cykly Václavových rukopisů: scotovský hvězdný popis, obrazy planet, ptolemaiovsko-sufitský atlas / 194 / ilustrace paranatelon v mnichovském sborníku / 197 / titulní list Ptolemaia / 198 /
Zlatá bula a Bible Konráda z Vechty. Francouzská cesta Václava IV. / 200 / kulminace krásného slohu v plastice a malbě / 200 / otázka počátků díla Mistra hazenburského misálu / 201 / titulní list Zlaté buly a Officia sv. Jeronýma / 203 / vlastní ilustrace Zlaté buly / 206 / antverpská bible, vyvrcholení skupiny dvorských rukopisů / 209 / způsob výzdoby, podíly jednotlivých malířů / 209 / osobnost tzv. Třetího mistra, geneze jeho umění a jeho místo v české knižní malbě počátku 15. století / 210 / droalerie v Bibli Konráda z Vechty / 215 / shrnutí a výhled na vývoj knižní malby v letech 1400–1420 / 216 /
Umění v české společnosti 2. poloviny 14. století / 221 / zápas o jeho poslání v rámci náboženského a sociálního hnutí / 229 /
Jan z Jenštejna / 232 / věroučný idealismus Matěje z Janova a prameny husitského obrazoborectví / 232 / zánik dvorského umění v konfliktu těchto sil / 233 /
- [5] *Poznámky* / 235 | *seznam vyobrazení* / 260 | *seznam barevných vyobrazení* / 265 | *autoři fotografií* / 265 | *chronologická tabulka rukopisů* / 266 | *podíly iluminátorů na výzdobě bible Václava IV.* / 267 | *podíly malířů při výzdobě bible Konráda z Vechty* / 268 | *prameny a literatura* / 269 | *resumé* / 277 | *rejstřík* / 292 /